

wordt van het ontvangen van een leven, dat tegenover het vleeschelijke een geheel nieuw leven heeten mag. Toch schijnt dit niet genoeg om de voor de hand liggende verklaring als de juiste aan te nemen, dat beide voorstellingen eenvoudig niets met elkander te maken hebben, en er zeker niet kan worden gezegd, dat de oneindig veel hoogere gedachte, gelijk die door Paulus wordt ontwikkeld, in den grond slechts plagiaat zou zijn van de Osiris-mythe. Maar bovendien valt heel dit kaartenhuis ineen, als men maar de leer van Paulus juist weergeeft. De grondsteen van het gebouw is de stelling, dat Paulus aan den doop eene magische kracht toeschrijft. En daarvan is geen sprake. Altijd geschiedt de vereeniging met Christus door het geloof; en als sacramenteel gesproken aan het sacrament wordt toegekend wat aan de beteekende zaak eigen is, dan wordt daarmee het sacrament niet in de plaats geschoven van wat het beteekent en verzegelt, maar in zijn volle waarde als teeken en zegel erkend. Zonder geloof heeft ook de doop geen kracht. Wie anders leest uit Romeinen 6 enz. doet den zin der Schrift geweld aan. Het is hier de plaats niet dit door breedere exegese te betoogen. Het is in dezen strijd reeds door meerderen gedaan, terwijl de protestantische exegese althans hierin eenstemmig oordeelde. Bovendien stond het vast dat aan de waschingen, die bij het latere Jodendom in gebruik waren, geen verzoenende kracht werd toegeschreven, ⁷¹⁾ terwijl toch langs dezen weg de doopsleer van Paulus in het Christendom heet binnengedrongen te zijn.

Niet anders staat het met het avondmaal. Heitmüller heeft parallellen gevonden bij de Azteken, die krijgsgeslagenen op hun feestdagen slachtten en